

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตย
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

The Influencing of Causal Factors on Democratic Behavior of Students of
Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

¹สมพงษ์ เกษานุช และ ²ปริณุต ไชยนิชัย

¹Sompong Kesanuch and ²Parinut Chaiyanich

^{1,2} มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

^{1,2} Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Thailand

Email: ¹sompongek@gmail.com, ²parinut.c@rmutsb.ac.th

Received October 3, 2021; Revised November 20, 2021; Accepted February 15, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้หลักการประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ 2) ศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ และ 3) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ จำนวน 400 คน ได้มาโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์สมการโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง และทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้หลักการประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ได้แก่ ปัจจัยการรับรู้หลักการประชาธิปไตยของนักศึกษา มีอิทธิพลทางตรงต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.624 และปัจจัยปัจจัยความเป็นประชาธิปไตยของนักศึกษา มีอิทธิพลทางตรงต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.347 การพิจารณาความสอดคล้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง ได้ค่าทางสถิติเป็นไปตามเกณฑ์ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ = 0.69 แสดงว่าความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้อง

กับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงพยากรณ์ได้ว่าการสร้างการรับรู้หลักการประชาธิปไตย และการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยแก่นักศึกษา สามารถพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษาได้

คำสำคัญ: ความเป็นประชาธิปไตย; พฤติกรรมประชาธิปไตย; หลักการประชาธิปไตย; ปัจจัยเชิงสาเหตุ

Abstract

This article aimed to 1) study the perception of democratic principles of the students of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi; 2) study democratic behavior of the students of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi; and 3) study the causal factors influencing democratic behavior of the students of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi. This research was a quantitative research in which the sample group consisted of 400 students of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, were obtained by using the analysis criteria of the linear relational structure equations and multistage randomization. The research instrument was a questionnaire and the statistics used in the research were frequency distribution, percentage value, mean, standard deviation, and structural equation models.

The research results were found as follows: 1) perception of democratic principles among the students of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi was overall at a high level; 2) democratic behavior of students of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi was overall at a high level; and 3) the causal factors affecting the democratic behavior of the students of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi are factors of students' perception of democratic principles directly influencing students' democratic behavior with a coefficient of influence of 0.624, and the student democratic factor directly influencing students' democratic behavior with a coefficient of influence of 0.347. The consideration of the conformity of the structural equation model resulted respectively, got statistical values according to the criteria. The forecast coefficient = 0.69 showed that the developed causal relationship was consistent with the empirical data. Therefore, it is possible to predict that the formation of the perception of democratic principles and democracy cultivation among students can develop students' democratic behavior.

Keywords: Democracy; Democratic Behavior; Democratic Principles; Causal Factor

บทนำ

ประชาธิปไตยเป็นหลักการปกครองตามอุดมการณ์สากลที่ผู้นำประเทศได้รับอำนาจและความชอบธรรมในการบริหารจากประชาชนซึ่งผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยตรง บนพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และการเคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ (Tosompark, 2020) จึงเห็นได้ว่าประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ถือเป็นระบอบการปกครองที่มีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน และได้พัฒนามาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา (Office of the Election Commission of Thailand, 2021)

กระบวนการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับแนวคิดประชาธิปไตยในสังคมไทยได้ดำเนินการหลากหลายรูปแบบ ทั้งส่งเสริมด้วยระบบการศึกษา การกล่อมเกลாதงสังคมทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน ไปจนถึงสังคมโดยภาพรวม อีกทั้งยังสร้างการรับรู้ผ่านการรณรงค์จากสื่อมวลชน และสื่อรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (Office of the Election Commission of Thailand, 2021) ทำให้ปัจจุบันสังคมไทยมีการแสดงออกซึ่งความเป็นประชาธิปไตยในบริบทของการมีส่วนร่วมและสิทธิทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเห็นได้จากการแสดงออกผ่านการเรียกร้องทางการเมืองที่นำมาสู่สถานการณ์ทางการเมืองไทยระหว่างกลุ่มคนที่สนับสนุนและมีความเชื่อทางการเมืองต่างกันในสังคม (Montesano, 2019) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศหลุดพ้นจากวิกฤตการณ์การต่างๆ (Thepha, 2021)

ในส่วนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิมีกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยแก่นักศึกษาผ่านกิจกรรมของสถาบัน ทั้งการส่งเสริมผ่านกิจกรรมการเลือกตั้งองค์การนักศึกษาและสโมสรนักศึกษา ตลอดจนการส่งเสริมผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลักการประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงอย่างเหมาะสม (Student Development Division, 2020) และเป็นที่น่าสนใจว่านักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ได้แสดงออกทางประชาธิปไตยในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย รวมถึงมีการแสดงออกทางการเมืองอย่างเปิดเผยมากขึ้น ทั้งการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และการเข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างต่อเนื่อง

การวิจัยครั้งนี้จึงมีประเด็นที่น่าสนใจว่าจากพฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองของนักศึกษาในระหว่างที่ผ่านมานั้น นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิได้แสดงพฤติกรรมทางประชาธิปไตยด้านใดบ้าง และปัจจัยที่กระตุ้นให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ คืออะไร ทั้งนี้ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการกล่อมเกลามาตามหลักประชาธิปไตยอย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้หลักการประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของประชาธิปไตย

“ประชาธิปไตย” เดิมเป็นภาษากรีกที่มาจากคำว่า “demos” หมายถึง ประชาชน (people) และคำว่า “kratos” หมายถึง อำนาจ (authority) โดยแปลรวมกันว่า “การปกครองโดยประชาชน” ในปัจจุบันประชาธิปไตยใช้คำภาษาอังกฤษว่า “Democracy” ที่สื่อถึงระบบการปกครองที่มีรัฐบาลมาจากประชาชนและทำหน้าที่บริหารงานเพื่อตอบสนองต่อประชาชน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นระบบการปกครองที่อำนาจการปกครองสูงสุดเป็นของประชาชน ผู้ปกครองมาจากการยินยอมของประชาชนส่วนใหญ่ (Tosompark, 2020; Thamrongthanyawong, 2015; Campbell, 2008; Eremenko, 2011)

จึงสรุปได้ว่า ประชาธิปไตย คือ ระบบการปกครองที่ให้สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคแก่ทุกคนในรัฐ โดยถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนทุกคน ประชาชนจะเลือกผู้ปกครองด้วยตนเองโดยอาศัยมติเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ตัดสิน ผู้ได้รับเสียงข้างมากจะเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารรัฐเพื่อก่อให้เกิดความผาสุกแก่ประชาชน

หลักการสำคัญของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย มีหลักการสำคัญอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่ 1) หลักว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หมายถึง อำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน ทุกคนร่วมกันใช้อำนาจทั้งแบบโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น การเลือกตั้ง (Election) การรวมตัวกันเป็นพรรคการเมือง หรือการเคารพในเสียงส่วนน้อย เป็นต้น 2) หลักสิทธิเสรีภาพ เป็นหลักการสำคัญที่ประกอบด้วย สิทธิ (Right) เสรีภาพ (Liberty) และอิสรภาพ (Freedom) 3) หลักความเสมอภาค ที่ให้ความเท่าเทียมกันทางการเมืองทั้งในการเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง ตลอดจนความเสมอภาคทางกฎหมายและโอกาส และ 4) หลักภราดรภาพ เป็นหลักการที่เคารพซึ่งกันและกัน ประรณนาดีต่อกันเปรียบประดุจญาติพี่น้อง ใช้หลักของเหตุและผลในการหาข้อยุติ (Pothitaen, 2011; Rathamarit, 2010) นอกจากนี้ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยยังเคารพในแนวความคิดที่แตกต่าง เชื่อในความเป็นอิสระและเสรีภาพ รัฐบาล

ปกครองโดยหลักนิติธรรมกับประชาชนอย่างความเท่าเทียม โดยรัฐบาลรับผิดชอบต่อประชาชน และประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองผ่านกลไกที่ตกลงร่วมกัน (Shively, 2008)

จึงสรุปได้ว่า หลักการประชาธิปไตย ประกอบไปด้วย การมีสิทธิเสรีภาพ มีความเสมอภาค มีภราดรภาพ และการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชน โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาหลักการประชาธิปไตยโดยการสังเคราะห์จากแนวคิดข้างต้นเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) หลักความเสมอภาค 2) หลักสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ 3) หลักนิติธรรม 4) หลักการใช้เหตุผล และ 5) หลักการมีส่วนร่วมทางการเมือง

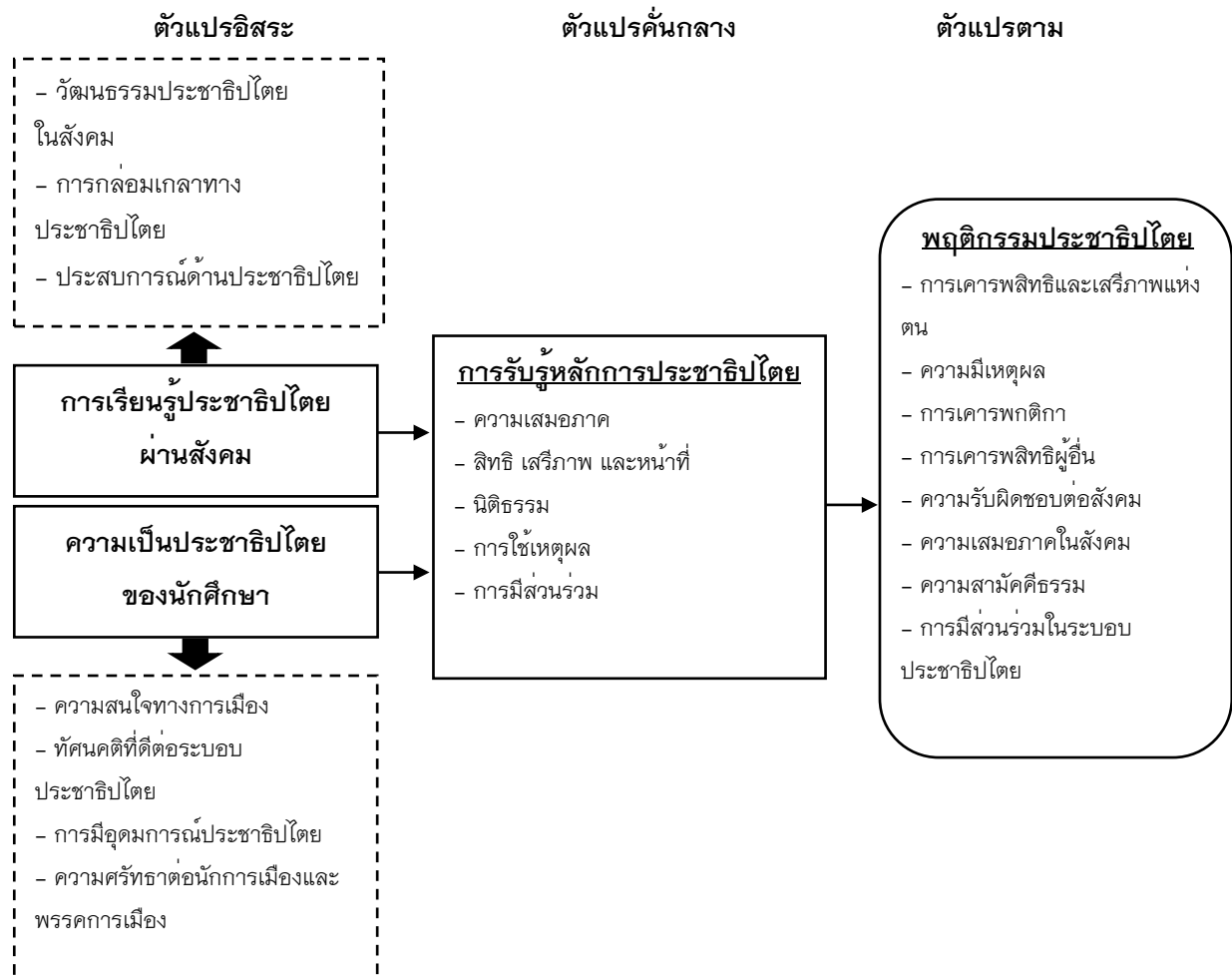
3. รูปแบบพฤติกรรมตามวิถีประชาธิปไตย

ลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองเป็นการกระทำที่แสดงออกของปัจเจกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในลักษณะต่าง ๆ รวมไปถึงกระบวนการทางความคิด การตัดสินใจ รวมทั้งการกระทำที่เกิดโดยความเต็มใจของปัจเจกบุคคลที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและรับผิดชอบในโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น การเรียกร้องทางการเมือง การสนับสนุนทางการเมือง การผลักดันนโยบายสาธารณะ และการต่อต้านรัฐบาล เป็นต้น (Meemana & Singmatr, 2017) ขณะที่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย นักศึกษามักแสดงออกด้วยการเคารพในกติกา การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองและเชื่อมั่นในตัวเอง มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย และให้ความสำคัญต่อดังกล่าวและความเสมอภาคของบุคคล ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ประกอบด้วย ความสนใจทางการเมือง ทักษะที่ดีต่อการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความศรัทธาต่อหลักการเมือง ความศรัทธาต่อพรรคการเมือง และความกังวลทางการเมือง เป็นต้น (Kongkoon, 2017) แสดงถึงลักษณะที่ดีที่พึงปฏิบัติที่แสดงถึงผู้มีความสามารถในการคิด รักการเรียนรู้ รับผิดชอบและเท่าทันเหตุการณ์ เห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ไทย เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย (Vajiravuddho, 2021)

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ตัวแปรให้มีความสอดคล้องกับบริบทกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา โดยแบ่งตัวแปรออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ปัจจัยการเรียนรู้ส่วนบุคคล จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ความสนใจทางการเมือง ทักษะที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตย การมีอุดมการณ์ประชาธิปไตย และความศรัทธาต่อหลักการเมืองและพรรคการเมือง และ 2) ปัจจัยการเรียนรู้ผ่านสังคม จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ วัฒนธรรมประชาธิปไตยในสังคม การกล่อมเกลாதองประชาธิปไตย และประสบการณ์ด้านประชาธิปไตย และในการศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา แบ่งตัวแปรออกเป็น 2 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ 1) พฤติกรรมส่วนบุคคล ประกอบด้วย การเคารพสิทธิและเสรีภาพ เหน่งตน ความมีเหตุผล การเคารพกติกา และ 2) พฤติกรรมเพื่อส่วนรวม ประกอบด้วย การเคารพสิทธิผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเสมอภาคในสังคม ความสามัคคีธรรม และการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยสังเคราะห์จากแนวคิดของ Democratic Education Center (2020) ในประเด็นเกี่ยวกับหลักการประชาธิปไตย ประกอบกับผลการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับพฤติกรรมประชาธิปไตย (Meemana, & Singmatr, 2017; Kongkoon, 2017) โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ประชากร เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาศาสตร์แห่งการเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ จำนวน 1,354 คน (Office of Academic Promotion and Registration, 2021) 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาศาสตร์แห่งการเป็นพลเมืองที่พึง

ประสงค์ ภาควิชาการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 400 คน ได้มาโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์สมการโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมีไม่น้อยกว่า 400 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ (Kline, 2011) สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 ทำการแบ่งโควตาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามศูนย์พื้นที่ ๆ ละ 100 คน ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มเรียนที่มีการเรียนในรายวิชาศาสตร์แห่งการเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ ขั้นตอนที่ 3 สุ่มนักศึกษาในกลุ่มเรียนตอบแบบสอบถามตามความสมัครใจ เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างให้ครบตามจำนวนที่กำหนด (Sangpikul, 2019)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ประเภทเลือกตอบและประเภทมาตราส่วนประมาณค่า ที่แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ (Singhalert, 2008)

ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามด้วยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกร่างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย และหาคุณภาพเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความถูกต้องด้านการใช้ภาษา ความตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการพิจารณามีค่าระหว่าง 0.80–1.00 จึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับตัวแทนนักศึกษาซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ชุด และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Singhalert, 2008) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .986 จึงจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำรายวิชาที่สอนกลุ่มตัวอย่างดำเนินการให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามออนไลน์จนครบตามจำนวนที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 1) การวิเคราะห์ระดับการรับรู้หลักการประชาธิปไตย และระดับพฤติกรรมการแสดงออกทางประชาธิปไตย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) (Damrongpanit, 2012) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป Mplus

ผลการวิจัย

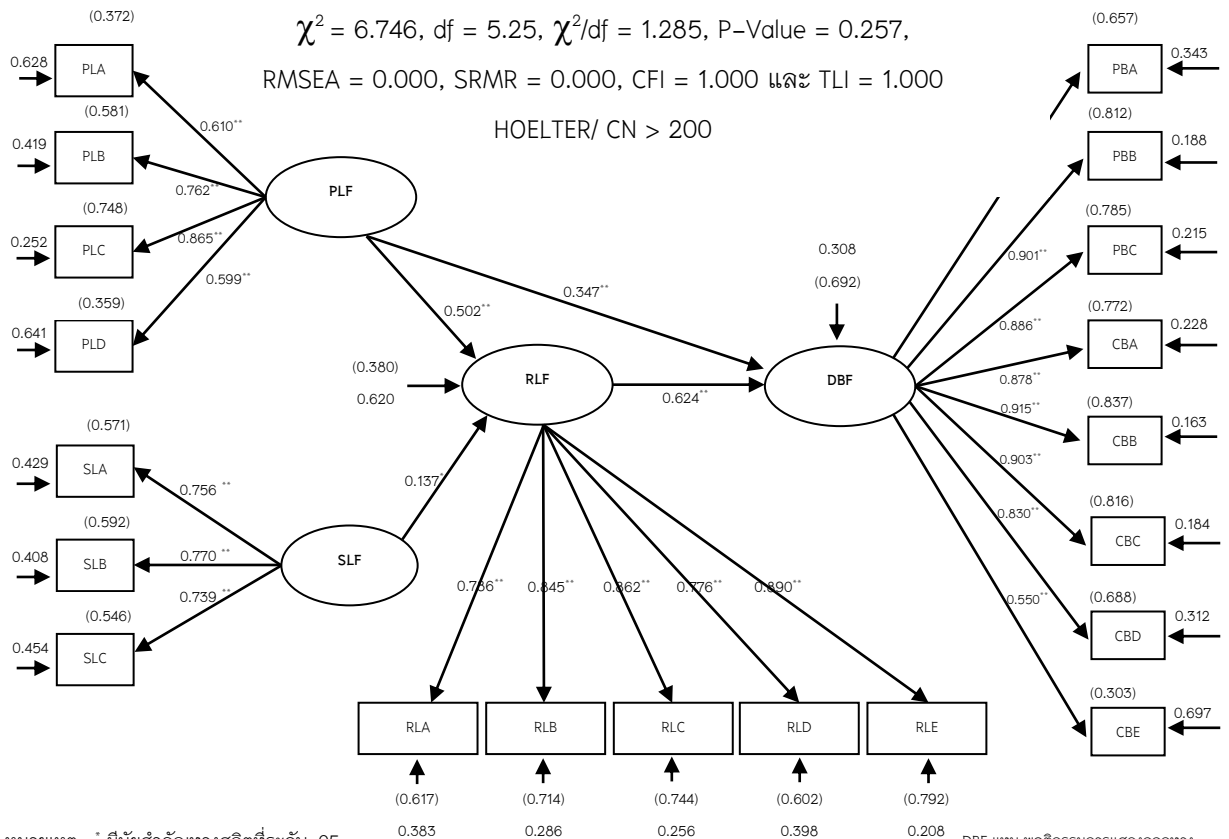
1. ผลการศึกษาระดับการรับรู้หลักการประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ มีการรับรู้หลักการประชาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$ และ S.D. = 0.78) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเสมอภาค มีระดับการรับรู้สูงสุด ($\bar{X} = 4.08$ และ S.D. = 0.91) รองลงมาเป็นด้านสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ($\bar{X} = 3.91$ และ S.D. = 0.88) ถัดมาเป็นด้านการใช้เหตุผล

($\bar{X} = 3.88$ และ S.D. = 0.87) ถัดมาเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.86$ และ S.D. = 0.91) และด้านที่มีการรับรู้ต่ำที่สุด คือ ด้านนิติธรรม ($\bar{X} = 3.64$ และ S.D. = 0.86)

2. ผลการศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกทางประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ มีพฤติกรรมการแสดงออกทางประชาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$ และ S.D. = 0.70) เมื่อจำแนกพฤติกรรมการแสดงออกทางประชาธิปไตย เป็น 2 ด้าน พบว่า 1) พฤติกรรมส่วนบุคคล พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการแสดงออกทางประชาธิปไตยอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน โดยด้านความมีเหตุผลมีการแสดงออกสูงสุด ($\bar{X} = 4.03$ และ S.D. = 0.82) รองลงมาเป็นการเคารพสิทธิและเสรีภาพแห่งตน ($\bar{X} = 4.00$ และ S.D. = 0.80) ส่วนด้านการเคารพกติกา มีการแสดงออกต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.91$ และ S.D. = 0.77) และ 2) พฤติกรรมส่วนรวม ที่พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยด้านการเคารพสิทธิผู้อื่นมีการแสดงออกสูงสุด ($\bar{X} = 4.08$ และ S.D. = 0.81) รองลงมาคือด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X} = 3.99$ และ S.D. = 0.78) ถัดมาคือด้านความสามัคคีธรรม ($\bar{X} = 3.85$ และ S.D. = 0.83) และด้านที่มีการแสดงออกต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.51$ และ S.D. = 0.90)

3. ผลการศึกษปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พบผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์การสร้างโมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ได้ค่าสถิติก่อนปรับโมเดลดังนี้ $\chi^2 = 0.000$, df = 0, $\chi^2/df = 0.000$, P-Value = 0.000, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.000, CFI = 1.000 และ TLI = 1.000 โดยพบว่าค่าสถิติทุกตัวเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่พบว่าค่า χ^2 , χ^2/df และ P-Value = 0.000 จึงปรับโมเดลใหม่ได้โมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ค่าสถิติหลังปรับโมเดล ดังนี้ $\chi^2 = 6.746$, df = 5.25, $\chi^2/df = 1.285$, P-Value = 0.257, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.000, CFI = 1.000 และ TLI = 1.000 ซึ่งได้ค่าสถิติทุกตัวเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สรุปรายละเอียดดังแสดงในแผนภาพที่ 2 ดังนี้

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัญลักษณ์ใช้แทนตัวแปร

SLF แทน การเรียนรู้ประชาธิปไตยผ่านสังคม
 SLA แทน วัฒนธรรมประชาธิปไตยในสังคม
 SLB แทน การกล่อมเกลางานประชาธิปไตย
 SLC แทน ประสบการณ์ด้านประชาธิปไตย

PLF แทน ความเป็นประชาธิปไตยของนักศึกษา
 PLA แทน ความสนใจทางการเมือง
 PLB แทน ทักษะการคิดวิเคราะห์ประชาธิปไตย
 PLC แทน การมีส่วนร่วมทางการเมือง
 PLD แทน ความศรัทธาต่อการเมืองและการปกครอง

RLF แทน การรับรู้หลักการประชาธิปไตยของนักศึกษา
 RLA แทน การรับรู้ด้านความเสมอภาค
 RLB แทน การรับรู้ด้านสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่
 RLC แทน การรับรู้ด้านนิติธรรม
 RLD แทน การรับรู้ด้านการใช้เหตุผล
 RLE แทน การรับรู้ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

DBF แทน พฤติกรรมการแสดงออกทาง
 ประชาธิปไตยของนักศึกษา

PBA แทน การเคารพสิทธิและเสรีภาพของตนเอง
 PBB แทน ความมีเหตุผล
 PBC แทน การเคารพกติกา
 CBA แทน การเคารพสิทธิผู้อื่น
 CBB แทน ความรับผิดชอบต่อสังคม
 CBC แทน ความเสมอภาคในสังคม
 CBD แทน ความสามัคคีธรรม
 CBE แทน การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย

แผนภาพที่ 2 โมเดลสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตย
 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ (หลังปรับโมเดล)

3.2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลโดยรวม ของปัจจัย
 ที่นำมาศึกษาต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม อิทธิพลรวม และค่า
 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) ของตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวม ของตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรเชิงสาเหตุ	พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา			R ² (R Square)
	DE	IE	TE	
ความเป็นประชาธิปไตยของนักศึกษา	0.347**	0.313**	0.661**	–
การเรียนรู้ประชาธิปไตยผ่านสังคม	–0.072	0.085*	0.013	–
การรับรู้หลักการประชาธิปไตย	0.624**	–	0.624**	0.380

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

DE = อิทธิพลทางตรง, IE = อิทธิพลทางอ้อม, TE = อิทธิพลโดยรวม

จากตารางที่ 1 และแผนภาพที่ 2 สรุปเส้นทางอิทธิพลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ได้ดังนี้

1. ผลวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยการรับรู้หลักการประชาธิปไตยของนักศึกษา ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.624 และ 2) ปัจจัยปัจจัยความเป็นประชาธิปไตยของนักศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.347

2. ผลวิเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา โดยส่งผ่านปัจจัยการรับรู้หลักการประชาธิปไตยของนักศึกษา ได้แก่ 1) ปัจจัยความเป็นประชาธิปไตยของนักศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.313 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ปัจจัยการเรียนรู้ประชาธิปไตยผ่านสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.085 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลวิเคราะห์อิทธิพลโดยรวม พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลโดยรวมต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา ได้แก่ 1) ปัจจัยความเป็นประชาธิปไตยของนักศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.661 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) ปัจจัยการรับรู้หลักการประชาธิปไตยของนักศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.624 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3) ปัจจัยการเรียนรู้ประชาธิปไตยผ่านสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.013

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับการรับรู้หลักการประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พบว่า โดยภาพรวมนักศึกษามีการรับรู้หลักการประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านความเสมอภาค ด้านสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ด้านการใช้เหตุผล ด้านนิติธรรม และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันนักศึกษาให้ความสนใจทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

โดยนักศึกษาสามารถเข้าถึงและเรียนรู้หลักการประชาธิปไตยได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทั้งการมีหลักสูตรในสถานศึกษา หรือการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่สามารถเข้าถึงได้อย่างง่ายดาย ทำให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นช่วยเสริมสร้างกระบวนการรับรู้และนำไปสู่การแสดงออกทางประชาธิปไตยของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Jitvarthasin & Chansilp (2019) ที่ศึกษาพฤติกรรม การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของประชาชนในเทศบาลเมืองปัตตานี พบว่า การศึกษาและการได้รับข้อมูลข่าวสารทำให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยขึ้น และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองมากขึ้นด้วยเช่นกัน

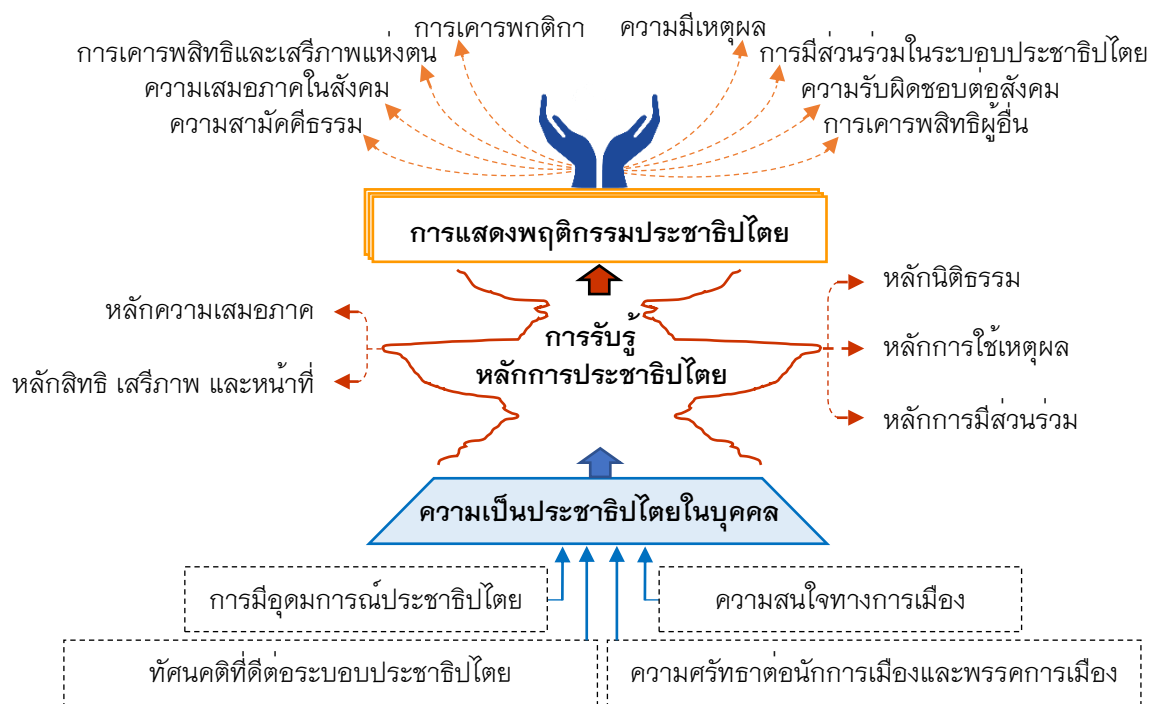
2. การศึกษาระดับพฤติกรรมการแสดงออกทางประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมประชาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านความมีเหตุผล ด้านการเคารพสิทธิและเสรีภาพแห่งตน ด้านการเคารพกติกา ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้เรียนทางประชาธิปไตยทั้งจากครอบครัว สถาบันการศึกษา สังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและรับรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองและระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น จึงทำให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมทางทางการเมืองประชาธิปไตยในมิติต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อแสดงออกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยและการเมืองการปกครองของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jantanawan (2016) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยมีระดับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านการปกครองตนเอง ด้านการเคารพสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kongkoon (2017) พบว่านักศึกษามีการแสดงออกถึงความมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.98 ± 0.57)

3. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พบว่า ปัจจัยปัจจัยความเป็นประชาธิปไตยของนักศึกษา และปัจจัยการรับรู้หลักการประชาธิปไตยของนักศึกษา มีอิทธิพลทางตรงต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาจะมีพฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองที่พึงประสงค์ผ่านการเรียนรู้จากหลักสูตรการศึกษา การกล่อมเกล้าของครอบครัว ตลอดจนประสบการณ์ทางสังคม จึงทำให้การกระทำที่แสดงออกสื่อถึงความเป็นประชาธิปไตยในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Nakwangsa (2016) พบว่า ปัจจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมในห้องเรียนมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ Singmatr & Meemana (2018) ที่พบว่าปัจจัยด้านอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย การกล่อมเกล้าทางการเมือง การส่งเสริมจากภาครัฐ การ

ส่งเสริมจากภาคประชาสังคม ความศรัทธาต่อองค์กรเมือง และความศรัทธาต่อพรรคการเมือง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมือง และผลการตรวจสอบรูปแบบโครงสร้างเชิงสาเหตุพฤติกรรมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมือง พบว่าค่าที่ได้จากการวิเคราะห์กับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกลมกลืนกัน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ค้นพบองค์ความรู้สำคัญที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 3 ปัจจัยส่งเสริมกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในระดับบุคคล

แผนภาพองค์ความรู้จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยที่ต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุน 2 ส่วน ได้แก่ 1) การปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย โดยมุ่งเน้นการสร้างอุดมการณ์ประชาธิปไตย และทัศนคติที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตย ควบคู่กับการกระตุ้นความสนใจทางการเมือง และการสร้างความศรัทธาต่อองค์กรเมืองและพรรคการเมือง ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล และ 2) การรับรู้หลักการประชาธิปไตยอย่างถ่องแท้ โดยเฉพาะหลักความเสมอภาค หลักสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ หลักนิติธรรม หลักการใช้เหตุผล และหลักการมีส่วนร่วม

โดยปัจจัยทั้ง 2 ส่วนข้างต้น เป็นตัวกระตุ้นที่ก่อให้เกิดกระบวนการกล่อมเกลาให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมทางประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม ด้วยการเข้ามามีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยที่ยึดแนวทางการเคารพสิทธิและเสรีภาพแห่งตนและเคารพสิทธิของผู้อื่นอย่างเสมอภาค

ตลอดทั้งการเคารพกติกาของสังคมอย่างมีเหตุผล แสดงออกทางการเมืองด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อก่อให้เกิดความรักความสามัคคีของคนในชาติ อันเป็นการแสดงถึงความเบ่งบานของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

สรุป

การวิจัยครั้งนี้พบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา คือ การรับรู้หลักการประชาธิปไตย และความเป็นประชาธิปไตยของนักศึกษา มีอิทธิพลทางตรงต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนที่ชัดเจนว่านักศึกษา ซึ่งเป็นเยาวชนที่มีการรับรู้หลักการประชาธิปไตยอย่างถูกต้องจะต้องแสดงออกทางประชาธิปไตย อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่สะท้อนได้ว่าการให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างถูกต้อง สามารถช่วยให้กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักการประชาธิปไตยของสากล

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ด้านนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นควรมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนตลอดทั้งรูปแบบกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้หลักการประชาธิปไตยในด้านนิติธรรมมากยิ่งขึ้น

1.2 ผลการศึกษาพบว่า การแสดงออกด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นควรพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตยให้มีความหลากหลาย และเปิดโอกาสแก่นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางประชาธิปไตยให้มากยิ่งขึ้น

1.3 ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้หลักการประชาธิปไตยของนักศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตย ดังนั้นควรพัฒนากิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการรับรู้หลักการประชาธิปไตยอย่างถ่องแท้และทั่วถึงให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบว่า การรับรู้หลักการประชาธิปไตยมีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยอย่างเหมาะสม ดังนั้นควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมประชาธิปไตยเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตยผ่านประสบการณ์จริงนอกห้องเรียนในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น

References

- Campbell, D. J. (2008). *The basic concept for the democracy ranking of the quality of democracy*. Democracy Ranking.
- Damrongpanit, S. (2012). *Analysis in behavioral and social sciences by Mplus program*. Maha Sarakham Rajabhat University.
- Democratic Education Center. (2020, January 10). *Principles of Democracy*. Democratic Education Center. https://www.ect.go.th/dec/ewt_news.php?nid=71&filename=index
- Eremenko, M. (2011). *Political participation: Model by Verba in the EU and Russia*. National Research University. <http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/eu/Maria-Eremenko-Political-participation-Model-by-Verba-in-the-EU-and-Russia.pdf>
- Jantanawan, N. (2016). Democratic citizenship: A case study of undergraduates at the main campus of Ramkhamhaeng University. *Academic Journal Phranakhon Rajabhat University*, 7(1), 103–113.
- Jitvarthasin, S., & Chansilp, V. (2019). Behaviors perceiving the political news through the social media consumption in Pattanicity municipality metropolitan. *Kasetsart University Political Science Review Journal*, 6(2), 49–62.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). The Guilford Press.
- Kongkoon, S. (2017). *Democracy political culture, of student college of law and government 2017*, Sisaket Rajabhat University[Research report, Sisaket Rajabhat University].
- Meemana, P., & Singmatr, S. (2017). From of political behavioral expression of citizen according to democratic way of life. *Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University*, 4(2), 135–149.
- Montesano, M. J. (2019). The place of the provinces in Thailand's twenty-year national strategy: Toward community democracy in a commercial nation?. *ISEAS Perspective*, 2019(60), 1–11.
- Nakwangsa, K. (2016). *Democracy behaviors of undergraduate students in the Kamphaeng Phet Rajabhat Maesot University*[Research report, Kamphaeng Phet Rajabhat University].
- Office of Academic Promotion and Registration. (2021). *Student information for the academic year 2021*. Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi.
- Office of the Election Commission of Thailand (OECT). (2021). *People's manual: Quality citizen*. Office of the Election Commission of Thailand.
- Pothitaen, W. (2011). *Basic concept of democracy* (3rd ed.). King Prajadhipok's Institute.
- Rathamart, N. (2010). *Comparative democracy* (2nd ed.). King Prajadhipok's Institute.

- Sangpikul, A. (2019). *Research methodology in hospitality and tourism*. Chulalongkorn University.
- Shively, W. P. (2008). *Power & choice: An introduction to political science* (11th ed.). McGraw–Hill.
- Singhalert, S. (2008). *Research methodology in social sciences*. Maha Sarakham Rajabhat University.
- Singmatr, S., & Meemana, P. (2018). Political behavior by democratic way of the citizens Roi Et province. *Journal of Roi Et Rajabhat University*, 12(1), 147–157.
- Student Development Division. (2020). *Performance report for the fourth quarter of the fiscal year 2020*. Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi.
- Thamrongthanyawong, S. (2015). *Politics: Concept and Development* (22nd ed.). Sema Tham.
- Thepha, C. (2021). Political leadership in the Covid–19 era. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 4(3), 1027–1044.
- Tosompark, R. (2020). *Democracy*. King Prajadhipok's Institute. <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=ประชาธิปไตย>.
- Vajiravuddho, P. N. (2021). Desirable characteristics of the graduates in the 21st century according to threefold training. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*, 3(2), 190–201.